

Giải Thoát (1)

Kalama tri ân bạn thuongthoicogidau ghi chép.

[11/03/2026 - 10:37 - thuongthoicogidau]

Tôi nhắc lại chúng tôi không thể nào cứ dậm chân tại chỗ với cái tình trạng hiện tại của mình. Chúng ta phải có cái sự chuyển hóa để ngày một tốt hơn về nhân và đương nhiên là về quả. Về nhân có nghĩa là từ cái bất thiện 14 mình chuyển qua 25. Và cái 25 nó có ba cấp tức là cấp 1, cấp hai và cấp 3. Và trong vô lượng kiếp luân hồi đó thì chúng ta toàn là cấp 1, cấp hai không. Có nghĩa là một là hành thiện để mà tiếp tục hưởng dục, hai là hành thiện để mà ly dục. Nhưng mà sau cái giai đoạn ly dục chúng ta quay trở về với cái chuyện hưởng dục thì chỉ có khi nào mà gặp được chánh pháp, gặp được bạn lành thì chúng ta mới biết đến cái thứ ba đó là phải có một lúc chúng ta biết chán sợ mọi hình thức hiện hữu. Ngay khi mà đức thế tôn mới thành đạo á, ngài có suy nghĩ rằng là cái đạo ta chứng đắc á là đi ngược dòng đời rất khó mà tìm được cái người để chia sẻ. Vì sao? Là vì giữa lúc tất cả chúng sinh có khuynh hướng hưởng thụ thì đạo của ngài là đề nghị một con đường chối từ sự hưởng thụ. Giữa lúc muôn loài chúng sinh nghĩ đến chuyện hiện hữu thì cái đạo của ngài là nhắm đến cái sự chối bỏ hiện hữu. Giữa lúc muôn loài chúng sinh có khuynh hướng là sở hữu nắm giữ thì cái đạo của ngài có cái tinh thần là buông bỏ. Thì ngài xét thấy như vậy cho nên ngài không có cái ý hoằng pháp. Thì theo cái thông lệ của chư Phật ba đời đó thì lúc đó Phạm Thiên xuống thỉnh ngài Hoàng Pháp bằng một câu nói rất là đơn giản. Bạch Thế Tôn giống như sen ở trong một hồ nước. Có cái nó còn nằm ở dưới bùn, có cái nó ngổi lên khỏi bùn nhưng mà còn nằm trong nước. Có cái nó đã ngổi lên khỏi mặt nước mà nó còn búp. Và có cái nó đã hàm tiêu. Nó chỉ chờ một tí nắng tí sương thì nó sẽ bùng nổ. Thì tất cả chúng sinh trong đời cũng vậy. Mong Thế Tôn đại bi mà lên đường hoằng pháp thì Đức Phật đã nhận lời. Đức Phật đã nhận lời và cái chuyện này rất là đáng để lưu tâm. Mà tôi thấy đa phần Phật tử mình đọc sử tới chỗ đó làm lơ. Khi mà Đức Phật ngài nhận lời lên đường Hoàng Pháp thì có hai người đầu tiên ngài nhắm tới đó là hai ông thầy cũ đã đắc thiên. Cái đó rất là quan trọng. Cái người ngày đầu tiên ngài nhắm tới đó là người đắc thiên. Thì cho tôi nói thiệt luôn đó là mình nói về Phật. Bây giờ mình nói về phạm đi. Khi mà tổ chức Một lớp học thế này mà bà con nào mà ít có nhu cầu về vật chất, ít có đòi hỏi, ít có khó khăn thì mình tổ chức lớp học nó dễ. Còn những vị mà hay khó khăn, có nhu cầu tiện nghi rồi nhiều thì có mặt trong những buổi học như cái này rất là khó. Hiểu không? Chỉ riêng trong một lớp học thì cái người nào có khả năng sống đơn giản thì nó dễ hòa nhập hơn. Còn cái vị nào có cái quá nhiều nhu cầu tiện nghi thì vị đó rất là khó đi đâu khó lắm luôn. Đừng có nghĩ là Thụy Sĩ là sướng. Thụy Sĩ mình ở như mấy ngày nay đâu phải là dễ ở lạnh dữ lắm các vị biết bữa trưa nay nó lạnh đặc biệt thì hiện giờ lớp mình đông người quý vị không thấy lạnh nhưng mà các vị về ở trên mấy cái F2 F1 quý vị có lạnh không?

Cho nên khi Đức Phật nhận lời hoằng pháp thì ngài thấy rằng cái đạo của ngài là chỉ dành cho những người mà ít nhu cầu, không đòi hỏi và tự có khả năng an lạc. Cái này mệt rồi nha. Ít nhu cầu không đòi hỏi và tự có khả năng an lạc. Thì hai cái người đầu tiên ngài nhắm tới lại hai ông thầy cũ. Nhưng mà có chư thiên là họ đã báo cho ngài biết rằng hai ông thầy đó cũng vừa qua đời. Một ông á thì mất trước đó một tuần, còn một ông mới mất đêm qua. Thì cái đối tượng tiếp theo ngài nghĩ tới ai? Đó là nhóm năm Kiều Trần Như mà ần tu một lượt với ngài đó. Thì cái nhóm năm vị đó gọi là nhóm Kiều Trần Như là bởi vì cái ông huynh trưởng là ông tên là ông Kiều Trần Như Añña Koṇḍañña. Cái vị này đó là 35 năm trước là một học giả rất là nổi tiếng nổi tiếng ngay lúc còn rất là trẻ tuổi. Vua Tịnh Phạn sau khi mà có thái tử Tất Đạt á thì thái tử Tất Đạt mới chào đời thì vua có cho mời 108 vị học giả uyên thâm gồm toàn là những nhà Tướng số, chim tinh, tử vi, phu thuật rất là giỏi. 108 người vào cung để cúng dường. Sau khi cúng dường xong thì vua chỉ giữ lại có tám vị thôi, tám vị mà được xem là hàng đầu ấy để mà được hỏi chuyện riêng. Thì lúc đó Kiều Trần Như là một cậu thanh niên trẻ nhất trong số tám vị được giữ lại. Thì khi mà vua hỏi về cái vận mệnh, cái cuộc đời tương lai của thái tử Tất Đạt ấy thì Thi trong tám vị đó có bảy vị giơ lên hai ngón tay nói rằng thế tử nếu ở ngoài đời sẽ là một vị đại đế chinh phục toàn cõi Ấn Độ và cả chinh phục cả thế giới, hành tinh này còn nếu đi xuất gia thì sẽ là bậc đại giác hướng dẫn tâm linh cho thế giới. Nhưng

mà riêng cái cậu thanh niên trẻ nhất cậu chỉ giơ lên một ngón thôi. Cậu nói rằng ở tuy là có cái tướng đại đế nhưng mà cái tướng này nó thanh chứ nó không có một chút gì là trọc. Trọc có nghĩa là hơi thể tục, thì ngài nói không cái tướng này không cách nào làm vua đâu, tướng này phải làm thầy tinh thần lãnh đạo tinh thần cho thế giới. Thì sau khi xác quyết như vậy thì vua lo lắm vua mới tìm đủ cách để mà giữ chân Bồ Tát trong suốt 29 năm nhưng mà giữ không nổi. Đến năm 29 năm ngài bỏ ngài đi tu. Còn nói về ngài Kiều Trần Như thì sau khi mà bói xong như vậy thì về nhà thu xếp chuyện nhà là bỏ đi tu để chờ. Chờ hoài, chờ hoài, chờ 29 năm sau thì thấy Bồ Tát đứng bỏ ngôi đi tu thiệt thì Kiều Trần Như mừng lắm. Đúng rồi, là mình chính xác rồi. Nhưng mà tướng sao thì ngài tu đâu được ngày xuất gia năm 29 tuổi thì 1 2 3 4 5 6 năm liên tục. 6 năm tinh tấn miên mật khổ hạnh kiên khem khắc khổ tự đầy ải với tất cả mọi phương pháp khổ liệt nhất thì Kiều Trần Như gọi là bội phần hoan hỷ và tin tưởng rằng là ngài sẽ thành Phật với cái pháp môn này. Nhưng mà đến cuối năm thứ sáu thì tự nhiên có một ngày Kiều Trần Như thấy ngài không có nhịn ăn nữa mà tự nhiên cứ đi tắm rửa sạch sẽ rồi ôm bát đi xin thì ngài mấy suy nghĩ chết rồi vậy là mình coi lộn rồi tự nhiên đang tu hành ghê gớm rồi tự nhiên cái quay xe Đức Phật mà Bồ Tát đó ngài trong suốt 6 năm đó ngài gầy còm và xuống sắc đến cái mức không thể ốm và không thể xấu hơn cho nên bây giờ khi mà ngài quay xe là như ngài khỏe người ra vậy đó. Thì thì Kiều Trần Như bằng cái quan niệm của người thời đó cho rằng một người tu là không thể nào mà đẹp như vậy được hết á. Sợ lắm thì Kiều Trần Như buồn mới bỏ ngài. Lòng hoang mang ngờ vực bỏ ngài không có đi bên cạnh ngài nữa. Thì lúc nó còn lại một mình ngài thì ngài mới nhận cái cơm sữa của nàng Sujata rồi đem đó thành đạo. Thì khi thành đạo xong ngài mới nghĩ đến chuyện tìm hai ông thầy cũ để độ. Ở độ xong rồi thì nghe nói hai ông thầy đó đã mất thì ngài mới nghĩ đến cái nhóm của Kiều Trần Như. Thì cái nhóm đó lúc đó đang ở cách ngài cũng hơi xa xa bởi vì lúc đó ngài đang ở Bồ đề đạo tràng còn họ đã qua tới Sarnath rồi. ở đây ai đi Ấn Độ thì biết họ đã đi qua tới đó thì ngài đi thì trên đường ngài đi như vậy ngài thay vì ngài dùng thần thông ngài lại đi bộ là vì sao là bởi vì ngài biết có một cái duyên sự rất là lớn sẽ xảy ra trên cái con đường đó ngài đang đi thì ngài gặp một cái ông du sĩ Ấn Độ thì tôn giáo mạnh lắm mấy ngàn năm nay mạnh lắm, du sĩ là gì là cái người không có đi theo một cái chủ trương tôn giáo đặc biệt nào hết mà chỉ chán đời rồi đi lang thang nghe đâu hay hay tới học mới là đi nữa vừa đi lang thang vừa học đạo rồi cứ vậy cho đến nào chết thôi cái đó gọi là du sĩ. Thì ngài đang đi như vậy thì ngài gặp một ông đi lang thang vậy đó ông tên là Upaka, ông gặp ngài thì ông thấy ông nhìn ngài ông thấy ngài đẹp mà đẹp một cách đặc biệt ồ hỏi ngài vậy ngài có phải là thiên thần, không ta ko phải là thiên thần, cho hỏi ngài có phải là một dạ xoa, không càng thác bà nói không. Ông hỏi ba các thứ khuất mài khuất mặt ấy. Ngài nói không thì hỏi vậy là ngài là ai? Ngài nói là ta là một con người nhưng mà là một người giác ngộ. Cái duyên ông chưa có tới. Cái duyên ông chưa có tới. Ông thấy lạ lắm. Một con người mà một con người giác ngộ ông thấy ngờ ngộ. Ông nói chứ sau này nếu mà con muốn gặp ngài con phải đi tìm ở đâu. Ông chỉ có cảm tình thôi chứ còn ông cũng chưa có quyết định đi theo ngài. Thì ông chỉ hỏi là sau này nếu con muốn tìm ngài, con tìm ở đâu? Thì Đức Phật ngài biết trước ngài nói là khi đi tìm ta cứ nói là sau này chỗ nào mà đệ tử ta tụ họp đông đảo đó thì cứ tới chỗ đó mà hỏi cái con người thẳng trợn ở đâu? Cái người thẳng trợn đang ở đâu? Ông nghe như vậy rồi ông Upaka ồ đi. Đức Phật tiếp tục đi qua bên Lộc uyển Paranasi và tiếp độ được 5 thầy Kiều Trần Như và sau đó lần lượt là trong 9 tháng ngài có được 1250 vị đệ tử đắc A La Hán. Từ ngài đắc ngài thành đạo năm ngài rằm tháng tư thì đến rằm tháng viên ngài có 1250 vị đệ tử lục thông. Trong đó có ngài Xá Lợi Phất, Mục Kiền Liên và cái cương lĩnh giáo pháp lúc đó chỉ đơn giản có mấy điều thôi. Không làm các điều ác thực hiện các Hạnh lành giữ gìn tâm trong sạch. Sa môn sống kham nhẫn. Kham nhẫn là hạnh đệ nhất, hạnh tu đệ nhất. Kham nhẫn đây không phải là nhịn cái đắng cay mà khả năng chịu đựng trước tất cả phiền não. Sa môn không hại ai, sống thu thúc lục căn, ăn uống có chừng mực, thường sống chỗ thanh tịnh để tu tập thiền định. Đó cái cương lĩnh giáo pháp lúc đó chữ bao nhiêu đó thôi. Rồi từ từ mới cái từ cương lĩnh này mới ra mấy chục cuốn Kinh điển.

Rồi thì nói về cái Upaka đó, bữa nay tôi bắt đầu bài giảng bằng câu chuyện ông Upaka, cái ông hỏi này gặp ngài dọc đường ý sau khi ông chia tay ngài rồi ông tiếp tục đi lang thang thì một ngày kia ông đi ngang qua một cái ngôi làng ông gặp được một cái gia đình thợ săn đó tự nhiên do cái duyên lành quý ông lắm thương ông lắm mới nói thế này mùa mưa tới rồi sư phụ đi lang thang cũng cực

Thôi sư phụ ở đây đây với tụi con, tụi con ăn gì thì thầy ăn cái đó. Thì ông thấy cũng vui thì du sĩ mà đi lang thang thì người ta mời thì lâu lâu cũng phải dừng chân. Dừng chân ông ở lại với ông này được mấy tháng thôi thì ông lại đem lòng ông thương cái cô con gái của ông đệ tử. Mà cô con gái đó lại biết lỗi ai, dù ai mình không biết. Nhưng mà lừa gần róm mà nhiều khi gần xăng mình cũng không biết. Thì hai người thương nhau. Hai người thương nhau Thì ông mới nói thiệt với đệ tử ông nói sư phụ thương nó mà nó cũng thương sư phụ thôi sư phụ làm rề luôn đến đây thì ở lại đây thì thôi ở rề chón này cho nó vui. Thì ông làm nghề thợ săn mà ông này đi tu hồi trẻ không có nghề gì hết. Cho nên mỗi ngày đi theo ông cha vợ ông đi ông cha vợ đi tháo bẫy gỡ lưới bắt chim bắt thú thì ông đi theo ông cứ cầm giùm cho ông bố vợ vậy đó. Rồi ông có con có đứa con mà mỗi lần con khóc á thì ông lại nghe bà vợ nó hát ru như thế này ”ngủ ngủ đi con đứa con của vị ân sĩ không nghề nông gì chỉ biết đi lùm xác thú sát chim ngủ ngủ đi con” thì đàn bà mà tới hồi nó quen là nó không còn nề nó ác kiêu đó. Vậy đó thì ông nghe vậy ông mới nghĩ bụng nó ủa mình đang là hào khí trọng phu rồi tự nhiên về đây thương một cái người đàn bà mà bây giờ nó hát luôn con nó hát kiêu đó Nghe nó cũng kỳ quá đi mà.

Nói tới đây tôi nhớ một chuyện rồi. Vậy thì chuyện là chuyện trước 75 trong cái tác phẩm mà “Gìn vàng giữ ngọc” nó có câu chuyện thế này là cái anh ảnh có vợ mà ảnh làm cái nghề bán thịt heo ở ngoài chợ á mà bà vợ thì không có biết chữ cho nên mà bà lại không có điều kiện để học hành nhiều nữa cho nên là bà ru con bà có 1 câu thôi. Rồi cứ chiều cái ông đi bán thịt về ông uống ba mớ ông lè nhè lè nhè về tới công là nghe bà hát ru “ngủ ngủ đi con chiều chiều ầu ơi đầu ngủ ngủ đi con chiều chiều bắt kết nhỏ lông kết ơi kết hời đau lòng kết chưa” mà ông nghe hát ông giận hỏi bộ không có con khác hay sao bà đổi con khác “chiều chiều bắt chó nhỏ lông...” ông bực lắm nó đổi con khác đi hết con, cái bà hát luôn “chiều chiều chiều bắt cá nhỏ lông...” thì ông tức ồ nói trời con cá làm gì có lông thì ông đánh b thì bà mới khóc. Bà nói trời ơi tôi đã nhỏ hết con này tới con kia hết con thôi tôi tôi xuống nước tôi lùm con nào đó tôi h tôi nhỏ chứ bây giờ.

Thật ra đó thật ra đó cái câu chuyện đó là câu chuyện phản chiến câu chuyện chống chế độ mấy vãi nghệ sĩ trước 75 ấy có một lúc á là họ chán chiến tranh họ mới đứng về phía mấy người mà khăn rằn áo đen chắc biết tôi nói ai mà phải không mấy ông à mấy ông của mình á Thì nhiều ông thì công khai ra mặt, còn có ông thì cảm tình kính đáo. Nhưng mà bên ban kiểm vị văn hóa họ bén lắm. Họ nghe cái mùi họ biết. Thế là ngay cả Trịnh Công Sơn c bị nhốt 11 ngày mà ai nhốt. Thì như nhà báo Lý Chính Trung bên chánh đạo đó là bị nhốt hết. Thì cuối cùng nhờ văn viết văn rất là khó. Thế là có một cái tay họ viết cái bài đó họ viết cái bài mà một cái anh bán heo mà lấy cái đầu óc kiến thức ông thằng bán heo mà ngăn chặn cái văn hóa hiểu không? Con vợ hát ru con mà cũng không xong. Hiểu hiểu hiểu tâm ý ch đó không hát ru con mà bắt hết con này con kia trôi cuối cùng tới bắt xuống xuống xuống xuống xuống mà bắt con cá nhỏ lông là quý vị biết là cái văn hóa văn hóa nghệ thuật nó đã đến mức cùng cực rồi thì ông này cũng vậy ông này nghe bà hát ngủ ngủ đứa con đứa con vị ân sĩ đó ông nghe ông nhục ông nói không thể sống như vậy được, ông chùng nhớ hồi xưa mình còn lại ước hẹn với một bậc đại giác mà ông đi tìm ồ ông nghe ông hỏi người ta chứ ở đâu cái ông sa môn áo vàng mà nghe nói bây giờ nổi tiếng lắm đang ở đâu thì người ta chỉ đi về chùa kì viên thì gặp chư tăng đang ở đông lắm hỏi người thắng trận đang ở đâu thì chư tăng trong 32 hồng danh chư phật có cái từ “chí ná “ là bậc thắng trận Nên chư tăng nghe cái đó chư tăng nói có phải ông hỏi Đức Phật không? Ông nói đúng rồi, đúng rồi, đúng rồi, đúng rồi. Ngài có nói tôi ngài là người tỉnh thức đúng rồi, đúng rồi. Cái người đó, ông vào gặp Phật, ông xuất gia chúng A La Hán thì bà vợ thì châm biếm hài hước chứ cũng thương chồng mới bồng con đi kiếm mà kỳ này hứa không có hát nữa. Hát cái khác. Thì bà đi vô bà gặp Phật cái bà đi xuất gia với đứa con đác A La Hán luôn coi như nguyên cả nhà đó.

Tại sao tôi kể chuyện đó? Tôi kể chuyện đó tôi cho quý vị thấy rằng cái Phật pháp của mình ý không dành riêng cho một cái tầng lớp xã hội đặc biệt nào hết. Cái quan trọng miễn là chúng ta biết nhìn lại dưới chân của mình và biết tìm đến một cái vị trí cao hơn cái chỗ mà mình đang đứng. Bởi vì đặc điểm của người giác ngộ là gì? Các vị còn nhớ không?

Một là luôn hướng tới cái tốt hơn.

Hai là khả năng buông bỏ rất tốt.

Thứ ba không tự giam nhốt mình trong bất cứ một cái chuồng cũi lòng chậu nào.

Tôi mong trong buổi học chiều nay bà con ôn lại ba cái nguyên tắc đó. Một là luôn hướng tới cái tốt hơn. Chúng ta không thể nào cả đời mấy chục năm mà cứ dậm chân tại chỗ như vậy ồng lăm. Cứ sống mà để chờ chết. Có người sống để mà sống. Có người sống để mà chờ chết. Hai cái này nó khác nhau. Sống để mà sống. Bởi vì có nhiều người đó là phải nói là họ đã chết nhiều lần trước khi chết. Thật sự hiểu. Tức là sống mà không biết mình làm cái gì, sống mà không hề có đóng góp hy hiến, sống mà giống như một cái xác chết biết đi thì đối với bản thân mình không có trách nhiệm đã đành mà không có trách nhiệm với chúng sanh chung quanh thì cái người đó được gọi là chết nhiều lần trước khi chết. Thì chúng ta biết đạo chúng ta không thể sống như vậy. Và các vị bữa nào về sau lớp học về nghệ kỹ lại coi có phải là mấy mươi năm qua mình đã sống có giống cái xác hay không. thì mình cũng đói ăn khát uống nhưng mà mình không bao giờ biết đặt là một cái dấu hỏi là mình có mặt ở đời này để làm cái gì? Phải chăng là mình chỉ có mặt để mà đi làm rồi kiếm sống. Kiếm sống để đi làm và đi làm để kiếm sống rồi chờ cho đến một ngày cuối đời nằm liệt một chỗ ngáp ngáp ớ ớ ớ rồi tắt thở ta tới ta đem xác đi và biết bao nhiêu thể hệ nhân loại đã đến đi đã có mặt trên cái hành tinh này theo cái cách đó.

Có một cái chuyện nó cũng đương nhiên tôi nghĩ đó là chuyện giả sử thôi. Tôi không tin nó là có thật nhưng mà ý nghĩa nó hay. Đó là Alexander the Great tức là A Lịch Sơn một nhà chinh phục người Hy Lạp. Ông đã đánh Ấn Độ ông đánh Ấn Độ xong rồi ông mới để lại cái phần đất mà ông đã chiếm cho mấy ông tướng ở lại coi rồi ông đi về Babylon. Ông về đó được có ít lâu thì ông chết ba mấy tuổi thôi. Ông là một trong nhều 10 vị tướng hàng đầu của thế giới trong mấy ngàn năm qua đó giỏi lắm. Trước giờ trước khi ông chết ông có một cái đề nghị đó là khi trẫm chết thì trẫm xin để lại ba cái vi nguyện. Một là cái người khiên quan tài của trẫm phải là mấy ông thầy thuốc. Thầy thuốc mấy ông mà chữa bệnh cho trẫm mấy ngày nay bắt mấy ông khiên hòm. Hai là cái hòm nó phải khoét cái lỗ để hai Cái bàn tay của trẫm thò ra ngoài. Ba, tất cả châu báu và ngọc mà bồi táng chôn theo thì không có được bỏ vô hòm mà phải đem đi rải chung quanh cái miệng cái nắm mồ. Nắm mồ cái miệng huyết á, cái miệng huyết nó rải chung quanh chứ không có chôn trong quan tài. Thì triều thần họ ngạc nhiên hỏi tại sao vậy? Thì ông nói cái đó cái di nguyện đó nó là một cái đóng góp sau cùng mà trẫm để lại cho cái trần gian này. Thì cả đời trẫm chỉ biết đánh đá chiến chinh và chiếm hữu nhưng mà không có để lại gì cho cuộc đời. Nhưng mà trước khi trẫm chết trẫm muốn làm cái gì đó cho một cái lời để lại một cái lời nhắn nhủ cho cuộc đời. Đó cũng là một cách để lại di sản. Thứ nhất cái người khiên quan tài của trẫm phải là mấy ông thầy thuốc để nhắc nhở đời sau nhớ rằng thầy thuốc giỏi cách mấy cuối cùng cũng chính họ là người khiên xác bệnh nhân đi mà thôi. Điều thứ hai là cái quan tài phải khoét lỗ đưa hai cái bàn tay ra để cho Ch ta thấy rằng ai cũng phải ra đi với hai bàn tay trắng. Và thứ ba tất cả tài sản nhiều lắm nó chỉ đưa mình tới ngoài nắm mồ chứ nó không thể đi xa hơn. Hiểu không? Thì câu chuyện này có bà con hoàn toàn có thể nghi ngờ nhưng mà tôi thấy đó một câu chuyện rất là đẹp, một câu chuyện rất là hay.

Thì làm gì làm mình cũng phải có lúc mình ngồi mình nghĩ lại mình nghĩ lại coi thì trong từng hơi thở của mình mình có thật sự an lạc chưa? Đó là về quả. Trong từng hơi thở mình có thật sự mình sống thiện chưa? Đó là nhân. Cả đời mình chưa có một lúc nhìn lại để hiểu rằng toàn bộ đời sống nó chỉ là một cái chuỗi kết nối của nhân và quả thôi. Mà đa phần chúng ta sống toàn là nhân xấu, còn quả thì hên xui. Hễ gặp được cái quả lành thì mình nhắm mắt mình hưởng thụ. Mà gặp cái quả đắng á thì chúng ta chỉ biết đau khổ thôi. Chúng ta sống rất là thụ động. Chúng ta có bằng cấp, chúng ta có gia tài sự nghiệp, chúng ta có tiếng tăm, có quyền lực. Nhưng mà thật ra chúng ta Nghệ kỹ coi về cái đời sống chỉ là một chuỗi nhân quả mà nhân thì mình sống toàn là nhân xấu không còn quả đó thì hên xui. Hễ gặp quả ngọt thì mình cười mà gặp quả đắng thì mình khóc. Như vậy thì mình không phải nói thẳng ra mình cũng khác vì trẻ con. Cho nên nói theo nói theo kinh Phật ý thì chúng ta phải có một lúc nào đó ở từ tuổi trẻ cho đến trung niên hoặc là tuổi già phải có một lúc ngồi lại để mà tự gẫm về bản thân của mình. Thì trong kinh có một đị Nghĩa rất là đẹp. Cái đời sống đẹp nhất, đời sống tốt nhất chính là đời sống của một người có thể sẵn sàng chết lúc nào cũng được. Có hiểu cái không? Đó là câu định nghĩa tôi cho là đẹp nhất. Đời sống đẹp nhất chính là đời sống của một người sẵn sàng chết. Thì nếu mình định nghĩa như vậy thì tự mình phải hỏi lòng mình xem coi mình đã sống đẹp chưa. Tôi nhắc lại đời sống cái cách sống đẹp nhất chính là cái cách sống nào đó không cần biết. Nhưng mà của một người sẵn sàng chết. Và các vị còn nhớ tôi nói hai cái kinh nghiệm để

không sợ chết không? Một là luôn luôn ý thức được cái sự bèo bọt, cái sự phù du, cái sự mong manh, cái sự vô vị của bản thân mình coi mình không ra gì hết. Thứ hai là lòng phải nghĩ nhiều về người khác. Nghĩ nhiều đến mức mà chỉ cần nghĩ tới họ mình quên bản thân mình đi. Chỉ còn nghĩ kiểu mà sương sương thì họ không có được. Mà nghĩ về họ nó mạnh đến mức mà đủ để quên mình đi. Tôi tôi nói không Biết là bao nhiêu lần tôi kể cái chuyện mà ma sơ ban mê thuộc. Tức là khi chiến tranh nó bùng ra đó có lúc mà hai bên miền Bắc miền Nam đụng nhau ở Tây Nguyên rất là dữ dội. Thì cái năm là năm chiến chiến tranh năm 68 hay là 75 gì đó thì trong lúc mà hai bên đụng độ nhau dữ dội đó thì bà mẹ bề trên bà sơ mẹ bề trên của cái xóm đạo đó bà bị trở bệnh nặng mà khi mà hấp hối đó thì mấy sơ trẻ mới tới an ủi bà nói một lát nữa sẽ có trực thăng vào đem bà đi. Thì bà nói không mẹ không có sợ chết. Mẹ nghĩ ở tuổi này mẹ cứu mẹ cũng không nổi đâu. Nhưng mà mẹ chỉ lo là mấy tấn gạo và thuốc tây mà cho tụi nhỏ mồ coi nè do chiến tranh nó vào không kịp. Thì nếu vào không kịp thì bây giờ thuốc tây và gạo thì còn đủ cầm cự vài hôm nhưng mà nếu mà lâu hơn nữa thì mẹ không nghĩ rằng mấy trăm đũa này nó sống nổi. Hiểu không? Tức là tới cái lúc đó bà không nghĩ đến bản thân mà bà chỉ nghĩ tới mấy đũa mồ coi. Bà cứ lo như vậy và đêm đó bà mất. Mà trước khi bà mất bà cũng vẫn còn thiêu thảo hỏi gì chứ có thấy cái tin tức gì về cái vụ gạo và thuốc tây đó không? Thì cái chuyện đó tôi đọc của Thiên Chú giáo. Thì các vị có thể nghĩ ngờ vậy nó có hay không có quan trọng. Mà tôi tin rằng nếu chuyện đó có thì không có gì lạ. Là bởi vì Khi mà mình nghĩ nhiều về người khác thì bản thân mình sẽ nhẹ đi nhiều lắm lắm quý vị. Nhiều lắm lắm lắm. Các vị đọc kỹ về cuộc đời Đức Phật vào những cái ngày cuối cùng trước khi viên tịch là ngài liên tục không ngừng nhắc nhở chư tăng bao nhiêu chuyện phải làm phải nhớ. Khi mà ngài không còn nữa. Đọc cái đó thương ngài lắm. Một người 80 tuổi bệnh hoạn rồi yếu đuối yếu gọi là suy yếu cùng cực đấy mà lúc không nghĩ gì do mình hết chỉ nghĩ về người khác thôi thì đương nhiên ngài không có sợ hãi nhưng mà giả sử như một người phạm phu mà đã sống tích cực như ngài, sống lợi tha như ngài, sống vị tha, sống vong thân như ngài mà cuối cùng thì lại có những cái ngày cuối đời đẹp như vậy thì tôi nghĩ không có gì để sợ hết. Bởi vì nếu có một kiếp sau thì cái chôn vùi của người đó chắc chắn rất là đẹp và người đó sẽ tiếp tục đi lại con đường cũ để mà giúp đỡ cuộc đời. Còn nếu chết rồi là hết thì cuộc đời đó phải nói rất là đáng sống, đáng cho đến phút cuối cùng. Phải nói như vậy. Chiều nay tôi ôn lại bài học buổi sáng và mình học lại bài mới, học sang bài mới. Bài học buổi sáng đó là chúng ta không thể đứng yên một chỗ. Thế là chúng ta phải phải tự nâng cấp upgrade mình trong từng từng ngày. Và cái upgrade đó tiếng Phạn gọi là Bhāvanā. tiếng Anh gậy là development. Thì Bhāvanā này nó có ba trường hợp.

Một là vì e sợ những cái nổi khổ, đói lạnh, bệnh hoạn, cô đơn, thiếu thốn mà người ta ráng làm các hạnh lành để mai một sinh ra không có khổ cực thì đây được gọi là cái phép tu thập thiện của cái người hưởng dục.

Trường hợp thứ hai là cũng thực hiện các hạnh lành. Nhưng mà với cái mục đích là sau này chúng thiên đắc định dễ dàng.

Còn cái trường hợp thứ ba là lúc bấy giờ thập thiện đã được đổi thành là thập độ. Thập độ là gì? Cũng là các hạnh lành thôi chứ không có có gì đặc biệt hết á. Nhưng những hạnh lành đó được thực hiện với một cái lý tưởng cầu giải thoát.

Các vị có nghe cái chữ tiền lãi và tiền vốn không

hả? Mình cầm một cọc tiền mình gọi nó là tiền lãi cũng được phải không? Mình nói tháng này kiếm được cọc này được không? Được không ta? Tôi cầm một cọc tôi nói tiền này tiền lãi của tháng rồi nè. Hoặc là tôi cầm một cọc đó tôi nói đây là tiền vốn cho tháng tới được không? Mà hai cọc tiền nó giống hay khác?

Tại sao cũng giống nhau mà sao lúc kêu tiền vốn lúc kêu tiền lại kỳ vậy?

Tôi cũng cầm cọc đó mà tôi nói tiền rồi lát nó đi trả nợ được, rồi tôi cũng cầm cọc nữa đó tiền này tôi mới về mượn của người ta được chứ. Mà hai cọc nó giống nhau giống nhau.

Tôi cầm trăm triệu tôi nói cái tiền này mới mượn của ông nội kia, được rồi cũng cầm cọc đó mà tôi nói tiền lát đi trả cho ông nè, được như vậy thì cái tiền mình gọi nó là tiền gì tùy vào cái nguồn gốc và mục đích sử dụng của nó hiểu không ở đây cũng vậy thập thiện Thì mình chia chi pháp mình thấy nó hơi khác khác nhưng mà thật ra về tinh thần đều là 25 hết. Thập thiện thập độ đều 25 hết á. Có điều vậy thì khi mà nói mà thập độ thì cái 25 nó được trình bày như thế này. Bồ thí, trì

giới, rồi ly dục, rồi tinh tấn, chân thật, trí tuệ, kham nhẫn phải không? Rồi chí nguyện từ tâm hành xả. Còn bên thập thiện thì bố thí, trì giới, thiền định rồi phục vụ, rồi nghe pháp, thuyết pháp tùy hỷ cung kính. Thì nghe ra hơi khác khác nhưng mà nó kẹt cái chỗ là bây giờ nó là 25 cái nào không 25 hết á. À nhưng mà khi được gọi là thập độ là bởi vì cái 25 này lúc bây giờ nó được mình tu tập nhắm đến cái cứu cánh giải thoát thì nó được gọi là thập độ nha.. Còn khi mà mà cũng công đức đó mà cũng 25 đó mà được thực hiện mà không với lý tưởng giải thoát thì nó không được gọi là 10 ba la mật. Trong vô số kiếp luân hồi quá khứ chúng ta đã có nhiều lần tu tập cái 25 lắm lắm rồi. Cho nên hôm nay chúng ta mới được mang thân người lành lạnh, không khuyết tật, không tâm thần. Các giác quan đầy đủ, không cảm đau mù điếc, ngọng nghịu, được gặp chánh pháp, có đủ cái sự sáng suốt để học đạo rồi cũng có chút tiền để bay từ chỗ này qua chỗ kia. Cho nên phúc thay cho kẻ nào xài đời cũ mà con người luôn luôn mới Và đáng buồn hay cho kẻ nào xài đồ mới mà con người thì cũ xì vẫn như cũ. Tiếng Hán gọi là vũ như cần. Có nghĩa là bao nhiêu năm qua rồi là mình cứ như vậy không khá được. Thì cái đó mình đã đi ngược lại cái tinh thần của Bồ Tát đạo. Bởi vì tinh thần của Bồ Tát đạo là ba điều. Một là luôn hướng đến cái tốt hơn. Hai là khả năng buông bỏ rất tốt. Ba là không tự giam nhốt. Các vị nghĩ các vị có đang bị giam nhốt không? Tôi nghĩ có. Có. Tôi nghĩ có đang bị giam nhốt. Giam nhốt với với cái môi trường sống. Đang bị giam nhốt trong những cái mình sở hữu, đang bị giam nhốt trong những cái mình hướng tới. Cho nên trong kinh nói phàm phu là những người tù Chúng ta bị giam nhốt trong những cái mình thích, trong những cái mình ghét, trong những cái mình sợ. Giao nhốt được những cái mình thích. Tức là mình không có xa được cái mình thích. Giam nhốt trong cái mình ghét là mình không quên được cái mình ghét. Vì giam nhốt trong cái mình sợ có nghĩa là cái đầu mình nó cứ lẩn tránh với cái mình sợ. Các vị còn nhớ tôi nói con cá có hai cơ hội thoát chết mà nó đã bỏ qua.

Một nó không thắng được, không thắng được cái tật tham ăn.

Hai là nó không có thắng được cái sự sợ đau. Lần một á nếu mà nó thắng được cái tham ăn thì nó đâu có ăn môi. Nhưng mà nó vẫn còn được 50% cơ hội vẫn còn nha, vẫn còn nha. Nhưng mà đến lúc mà nó an môi rồi nó lại không thắng được cái sự sợ đau

Thì bà con về nghĩ kỹ lại mình có phải là một con cá có hai lần thất bại hay không?

Lần một tức là có vợ, có chồng, có nhà, có cửa. Đó là lần một.

Mà lần hai bây giờ có dám phóng sanh tất cả để lên đường tu học hay không?

Tôi không nói là bắt, tôi không xúi các vị phải đi học với tôi, học với ai cũng là phóng sanh hết á. Nhưng mà Phải có gây gan là thỉnh thoảng phải tự giải thoát trong vài hôm rồi dần dần trong vài tháng và cuối cùng trong 1 năm 2 năm cuối đời phải như vậy thôi.

Các vị có biết rằng người bên Trung Hoa đó lịch sử Trung Hoa, văn hóa Trung Hoa nó có một cái điểm rất là hay mà tôi rất lấy làm ngạc nhiên khi tôi đọc sách sử của người Việt. Tôi hiếm khi thấy nhắc tới. Đó là các vị có nghe cái tam giáo không? Có nghe không? Đây thì người Trung Hoa mà trí thức bắt đầu từ đời nhà Hán bây giờ người Tàu không có nhiều triều đại trước đó gọi là khuyết sử hay là tiền sử mình không có nói nhưng mà bắt đầu từ đời nhà Hạ nhà Thương nhà Chu rồi Hán Đường Tống Nguyên Minh Thanh qua các triều đại thì đặc biệt là Phật giáo du nhập vào Trung Hoa vào đời nhà Hán thì kể từ ngày đó thì chúng ta biết rằng đời nhà Hán thì Trung Hoa đã có đủ tam giáo rồi, tức là lão giáo, Phật giáo và Khổng giáo. Thực ra đó cái lão giáo nó là giáo thì tội nghiệp là bởi vì đời nhà Chu ấy là có một nhân vật tên là Lý Đàm hay là Lão Tử. Ông viết cuốn sách gọi là đạo đức kinh mang cái nội dung triết học để mình đọc mình nghiền ngẫm suy tư thôi chứ không phải là đạo. Nó không phải là thánh kinh của tôn giáo. Nhưng mà mãi đến đời nhà Hán thì có ông Trương Đạo Lăng ông mới lấy cái quyển sách đó đó ông biến nó thành thánh kinh rồi mới dựng ra cái đạo lão. Rồi các thế hệ tu sĩ của cái đạo đó được gọi là đạo sĩ họ mới theo cái đạo đó và họ sáng tác rồi họ biên soạn rồi họ chú thích riel rồi từ cái cổ nó có 5000 chữ thôi. Tức là đem in ra khổ A5 á nó khoảng tầm ừ chừng 30 trang chứ chưa được 50 trang nữa. Chừng 30 trang thôi mà nó viết riel cho tới bây giờ cái bộ đạo tạng nó lên tới 4000 trang. Rồi thì bắt đầu từ đời nhà Hán trở đi đó thì cái giới trí thức Trung Hoa đó họ lấy tam giáo để xây dựng cuộc đời. Đầu tiên là Khổng giáo họ phải học thành thi cử để đỗ đạt đi ra làm quan với đời. Xong chưa? Khi mà đã làm quan có sự nghiệp có tiền bạc có gia đình xong rồi đến một cái tuổi nào đó thì mấy ông tự động chia thành hai nhóm. Ông nào có cảm tình với đạo Phật thì ông trở về với chùa làm Phật tử hoặc xuất gia. Còn ông nào có cảm

tình với với lão giáo thì ông quay qua ông nghiên cứu về lão giáo. Có nghĩa là cả đạo Phật lẫn đạo Lão đều có cái tinh thần là xuất thế vô vi buông hết trần gian. Đó đó là về Trung Hoa. Còn về người Ấn Độ ấy thì trong rất là nhiều 3000, 4000 năm là ít họ có một cái lối sống rất là đặc biệt đó buổi đầu là giai đoạn vanatha vanat đó là giai đoạn cư sĩ rồi sau đó tới cái đoạn gọi là Brahmacharya có nghĩa là thỉnh thoảng họ khép mình sống xa vợ con để mà chay tịnh và cuối cùng đến giai đoạn cuối đời là Vanavāsin có nghĩa là bỏ hết để vào rừng ẩn lâm.

Thì những dân tộc lớn như Trung Hoa Ấn Độ họ cũng biết xây dựng cái đời người theo cái lộ trình đó, theo cái quy trình đó. Tức là đầu đời là nhập thế dần thân mà cuối đời phải là xuất thế buông bỏ. Đây là hai cái điểm đặc biệt trong cái nền văn hóa của Ấn và của Tàu. Vậy mà người Việt Nam mình thừa hưởng cả hai cái nền văn hóa đó nhưng mà tôi lại thấy người mình thờ ơ không có nhấn mạnh cái đặc điểm này ở hai nền văn hóa đó. Có nghĩa là tuổi trẻ còn năng lượng, còn hào khí thì dần thân nhập thế. Nhưng mà khi chớm có tuổi rồi thì cũng phải biết quay về đời sống tâm linh để mà chuẩn bị cho cái lần ra đi cuối đời. Cái đó chứ rất là quan trọng.

Ở đây tôi xin thưa với bà con tuyệt đối không hề có cái chuyện mà rao giảng, tuyên truyền nhồi sọ tấy não. Không hề. Chỉ là một gợi ý tôi cho rất là cần thiết. Đó là vui chơi đến một lúc nào đó thôi thì cũng phải đủ bình tâm khách quan. để mà quay về sống tâm linh. Tôi nhớ có một cái câu chuyện ngụ ngôn ở bên Cơ Đốc ấy là lúc mà Chúa trời mới tạo dựng muôn loài thì Chúa cho muôn loài có tuổi thọ bằng nhau hết. Đứa nào cũng sống 30 giống nhau hết. Thì con chó nó lên nó nói với Chúa nó nói trời ơi con ăn rồi con giữ nhà không, sống làm chi nó khổ quá con trả con lấy chừng mười mấy tuổi thôi. Rồi tới con khỉ nó nói con sống cứ lăn xả nhảy qua nhảy lại cũng mệt quá thôi. Con cũng lấy chừng mười mấy tuổi thôi. Rồi con trâu con bò đó nói thôi sống cái bữa mạnh lắm. Con cũng sống chừng mấy năm thôi. Thì con trả lại Chúa rồi cuối cùng con người nói thôi tội nó trả Chúa nhiều con xin hết. Thế là thế là trong 100 năm của con người đó thì trong đó có một cái giai đoạn giữa đời là sống giống con người nhất. Đó là biết sống có trách nhiệm. Còn ngoài ra có lúc là sống giống như khi vậy đó. Lăn xả lăn xả. Có lúc cái như trâu như bò và cuối đời sống như con Con chó ngó ngoài ra ngoài đường mắt buồn hiu. Đương nhiên đó là câu chuyện tào lao nhưng mà mình phải nhìn nhận câu chuyện đó nó nó đáng để mình ghi nhớ chứ có nghĩa là mình tự mình hỏi trong một đời trăm năm của mình ý có bao nhiêu năm mà sống giống con người có nhiều người làm trâu bò hơi bị lâu. Có không? có tôi thấy có người khoảng chừng 15 17 là đã làm trâu nó cái cho tới 60 tuổi vẫn còn cái ách trên lưng, có tôi có biết nhiều Phật tử hồi nhỏ ở nhà đó là ru em, lớn lên là ru con, rồi cuối cùng là già ru cháu mà cháu nội chưa sẻ, chơi qua tới cháu cố mà ở Cali chứ không đâu hết á nghe tôi về cũng tới nghe pháp chỉ gặp mặt cho ít tiền rồi biến vì lý do là cháu cố đang bệnh thì tôi có hỏi cô có cháu sơ chưa để hát ru tiếp, em ngồi ru con đong đưa tình buồn cả một đời chỉ biết hát ru người khác còn đời mình không biết đứa nào ru. Khổ vậy đó đây cho nên trong mấy chục năm của đời người mình tự hỏi lòng mình đi, mình có được bao nhiêu thời gian sống cho mình bao nhiêu thời gian mình sống như là một con người và trong chừng đó thời gian có bao nhiêu lần có được khoảng bao nhiêu phần trăm mình sống như con này con kia không ai chịu tự hỏi cứ vậy mà sống tự cho rằng mình đi bằng hai chân là đã là con người nhưng thật ra kiểu sống mà giống con gì thì trời biết thôi mình cũng chưa biết. Cho nên tôi giảng vu vơ tán mạn chiều nay tôi chỉ muốn nhấn mạnh và tô đậm một điều đời sống và cuộc tu của chúng ta không thể nào đậm chân tại chỗ và hài lòng với cái không gian mà mình đang có mặt. Chúng ta phải phải biết hướng tới hai chuyện đi tới, đi ra và đi lên. Tự hỏi lòng mình. Chúng ta phải luôn luôn đặt ba cái chữ đó là mục tiêu sống nha. Đi tới, đi lên và đi ra.

Đi tới đó có nghĩa là không có đứng yên, không có thực lùi.

Đi lên có nghĩa là không có xuống thấp nữa

đi ra có nghĩa là không có lẫn quân lạnh quanh.

Cái đó tội lắm mà không có gì thăm cho bằng cả một cuộc đời mà không biết là mình đang đi lên hay đi xuống, đi vào hay đi ra, đi tới hay thực lùi. Buồn lắm quý vị nha.

Có hai trường hợp chúng ta hiểu nhau một là nó là mình cao siêu hơn nhau hai là quý vị mình cá mè một lứa và trầm chộn là con cá mè cùng với các vị. Biết nhau rành lắm bởi vì biết đời là khổ mà mê đời vẫn mê.

Có người hỏi tôi chứ tại sao mà Sư thích đi mua đồ cũ. Tôi nói đi mua đồ cũ để thấy mình còn mới mà thiệt bà con vô đó thì đỡ buồn bởi nhiều món nó cũ hơn mình

Thì à chiều nay nhắc đến bà con một chuyện rất là đơn giản thôi. Đó là đầu mình có bê bối cách mấy cũng phải chờ một phút giây nào đó để về sống với mình. Bởi vì chắc chắn trong đời này chưa già thì ngay lúc còn trẻ còn khỏe, chúng ta cũng có những đêm đèn khuya đối bóng. Có một mình ngồi nghe con thằng lằn nó kêu trên vách, nghe cái tiếng đồng hồ gõ trên tường phải không? Nghe tiếng còi xe ở xa xa và lúc đó là lúc mình thấm thía nhất là mình vốn dĩ đến với cuộc đời này chỉ có một mình mình thôi và cuối đời cũng phải ra đi một mình mà nó xui một chỗ. Trí nhớ chúng ta quá kém. Chúng ta quên mất rằng cái thời gian mà cay đắng luôn nhiều hơn thời gian ngọt ngào. Mà mình là một đứa trẻ rất là dễ dụ. Chỉ cần quăng một cục kẹo ra mình quên mấy cái trận đòn gọi là nát mông. Hiểu không? Mình là một đứa trẻ rất là dễ dụ. Tôi nói các vị về suy nghĩ coi có đúng vậy không? Bị đánh một trận xong cho viên kẹo quên sạch mình rất là dễ bị dụ.

Cho nên tu tập là gì? Tu tập là bhavana là phát triển là đi tới là đi lên là đi ra. Xưa nay chúng ta chỉ biết tu tập để mà tiếp tục đầu tư một cái mới. Cái đó là có thói quen. Còn riêng trong Phật pháp thì làm cái gì cũng không phải để đầu tư mà là để nhắm tới cái chuyện đi ra, đi lên và đi tới. Cái đó chính là tinh thần tu tập, cái tinh thần sống của người Phật tử.

Còn cái bài mới chiều nay là tôi muốn nói cái gì. Đó là chữ, mình nói tén chữ tu mình phải nói đến chữ giải thoát. Ai hỏi mình đi chùa để làm cái gì mình cũng nói cầu giải thoát. Mà giải thoát cái gì? Chính thật ra tôi đưa cái chữ giải thoát này ra để tôi tô đậm cái bài giảng hồi sáng thôi. Sáng bà con có nhớ câu này không? Khi ta chưa có một cái nhìn rõ ràng thì ta không thể nào có một giải pháp rõ ràng. Có nhớ câu đó không?

Mình bị bệnh sỏi thận đau lưng mà mình cứ tưởng là mình ngồi lâu đau lưng. Thế là mình cứ đi ra mình massage. Thì xin hỏi bà con mình massage như vậy thì cái sỏi kia nó có được giải quyết không? Mình bị đau mà mình không biết đau gì cứ đi ra uống thuốc giảm đau. Thì cái thuốc giảm đau nó đâu có giúp mình chữa bệnh đúng không ta? Đây có bác sĩ nè không cần biết bệnh gì cứ đau quá là uống thuốc giảm đau. Thì nó cũng giảm thiệt à nhưng mà cái thuốc giảm đau nó không phải là cái giải pháp rõ ràng. Mà tại sao nó không phải là giải pháp rõ ràng? Là bởi vì chúng ta không có cái nhìn rõ ràng. Cái quan trọng chỗ đó. Khi ta không có được cái nhìn rõ ràng thì ta không thể nào có giải pháp rõ ràng cho cái vấn đề của mình. Nhớ nha. Cái đó rất là quan trọng. Quan trọng lắm luôn.

Rồi như vậy chiều nay mình nói chuyện với nhau về cái chữ giải thoát. Tôi mong rằng á là trong mỗi buổi học thế này tôi nói về một chữ, một chữ thôi để mở ra cho các vị một số vấn đề về giáo lý. Và tôi tin là mấy bữa nay tôi bàn về chữ Phật, về chữ chúng sinh, về chữ luân hồi, về nghiệp báo là cứ mỗi một cái đề tài như vậy thì giúp cho các vị một số cái kiến thức hoặc là giúp các vị ôn tập lại cái mà các vị đã biết. Thì chiều nay tôi nói về chữ giải thoát. Giải thoát là gì? Là ra khỏi cái mà giam nhốt mình gọi là giải thoát đúng không ta? Giải thoát nghĩa là ra khỏi cái giam nhốt mình. Mà cái vấn đề nó nằm ở chỗ là mình có thấy mình đang bị giam nhốt hay không. Và cái giam nhốt mình là cái gì? Hai cái thấy này rất là quan trọng.

Một là coi ta có chịu thấy rằng mình đang là một người tù hay không.

Thứ hai, cái nhà tù mà đang giam nhốt mình đó là cái cái gì? Nó là một cái chuồng cọp hay là một căn phòng xà lim hay là một căn nhà lớn hay là một nhà kho hay là một cái thùng xe đông lạnh. Các vị còn nhớ cái vụ mà mấy chục người Việt chết trong cái thùng xe đông lạnh không? Đó thì cái đó cũng là một cái kiểu giam nhốt nha. Các vị có biết rằng thời chiến tranh Việt Nam mình nó có một cái kiểu ở Phú Quốc mà người ta giam nhốt tù nhân chính trị trong chuồng cọp không? Các vị tưởng tượng một cái người đàn ông Việt Nam trong trung bình là 1m65 ấy. Vậy mà họ bị họ bị nhốt trong một cái lồng kẽm gai cao là chỉ gọi là dưới 1 m. Mỗi cạnh á là chỉ có 1 m hoặc là nói chung là mỗi cạnh á là 1,2 m thôi. Một cái lồng kẽm gai mà bị phơi ngoài nắng là người tù. Cái vị tưởng tượng cái bào thai nó như thế nào thì người tù ở trong cái lồng kẽm gai nó phải nằm co như vậy. Đêm thì nó lạnh cho mày chết. Còn ban ngày đó thì các vị biết nắng còn đảo. Mà các vị hình dung được nếu đó là cái người mình thương các vị nghĩ sao? Nếu đó là người mình thương cha mình, chồng mình anh trai, con trai, vợ mình mẹ mình, người yêu của mình mà bị nhốt như vậy coi như là co như cái bào thai mà trong cái lồng kẽm gai. Tại vì mình đâu có ngồi cao được tại vì nó có 1 m

thôi phải khum và mình không có duỗi được bởi vì nó có mỗi cạnh có 1 m thôi. Tại sao tôi phải đem chuyện này ra tôi nói là bởi vì bà con phải thấy rằng ấy chúng sanh đã nghĩ ra đủ cách để mà đọa đầy nhau phải chưa? Và mình thấy rằng á cái hình thức đọa này nó dễ sợ quá. Nãy giờ tôi kể tôi thấy cái biểu hiện của các vị ai cũng ón cái đó nhưng mà tôi nói thiệt đó là cái lòng nhột vật chất nó không có kinh hoàng bằng cái lòng nhột tinh thần đâu quý vị. Các vị có từng sợ, từng giận, từng ghen chưa? Cái cảm giác đó nó kinh hoàng lắm, hiểu không? Cảm giác nó dễ sợ lắm. Cái kia nó là mình biết cụ thể nó là 1m mỗi cạnh. Còn cái này là không biết nó được bao nhiêu mà nó nhột. Mình ăn cũng nhớ, mình đi ngủ mình cũng nhớ. Mình đi phố, đi chợ, đi chơi, nằm ngồi đứng bất cứ ở đâu mình cũng lảng vảng trong đầu mình suốt luôn. một cái phiền thí dụ như tôi cứ lo hoài, thiệt bụng lo là khi tập thể ở chung thế này thế nào cũng có cái hờn giận hiểu lầm nhau à mà khi mà có cái đó nó không an lạc suốt 10 ngày nó đọa đầy ghê lắm có không đây có ai hờn nhận nhau

Chuyện đầu tiên anh có thấy rằng anh có cảm thấy đang bị giam nhột hay không? Và cái giam nhột anh là cái gì? Đó là cái anh thích hay là cái anh ghét? Cái đó lớn chuyện lắm. Cái anh thích hay là cái anh ghét. Và cái đó nó thuộc về tinh thần hay là vật chất đấy. Và anh đã có được cái giải pháp tháo gỡ giải phóng nào chưa? Mình đã có cái giải pháp tháo gỡ giải phóng nào chưa? Hay là mình cứ tiếp tục tự gọi là đọa đầy mình trong cái không gian tù đầy về chạt chọi đó? Cái này rất rất là quan trọng, vô cùng vô cùng quan trọng. Đấy, không có ai trong đời này có thể giúp mình tự giải thoát bằng bản thân mình hết.

Rồi bây giờ nghe giải thoát nó có bao nhiêu trường hợp?

Một là giải thoát quả: tìm đủ mọi cách để gọi là vùng thoát, vượt thoát. ra cái đắng cay, ra cái đau đớn, rồi ra khỏi cái khó chịu từ gia đình, từ đời sống, từ cái đau đớn của bệnh hoạn, của thể xác Hai là giải thoát nhân. Đó là tham, sân, si, tà, kiến, nghi hoặc, dốt nát, tật hiềm, bần xỉn, tiếc của. Đó cũng là một cái nhà tù. Thì đời sống này nó chỉ là đời sống này nó chỉ là nhân và quả thôi. Cái người mà thấp gọi là hạ nhân và cao nhân ý thì hạ nhân họ bị giam nhột trong những cái lòng củi rất là đơn giản đó là quả. Ở trong cái quả quả cái quả bất toại. Có nghĩa là người mà không có đời sống tâm linh thì họ chỉ có họ chỉ biết đau khổ ở trong cái đói nghèo bệnh tật tai tiếng bệnh hoạn thí dụ như vậy nha. Và họ tìm đủ mọi cách để họ thoát ra khỏi cái đó. Và theo các vị nếu mà họ thoát được những cái đắng cay của đời sống đó, cái quả khổ, thì theo các vị cái đó có phải là giải thoát triệt để không? Chưa. Ví dụ như mình tìm được cái người chồng, người vợ mà đã bỏ mình ra đi, bây giờ mình tìm họ đem được họ về thì có chắc mình giữ được họ hoài không? Không. Mình giải quyết được, mình chữa lành được cái căn trọng bệnh, một cái chứng trọng bệnh như vậy có phải triệt để chưa? Chưa. Bởi vì một là cái bệnh đó nó sẽ trở lại, hai là sẽ có một chứng bệnh khác còn ghê hơn cái đó nữa. Rồi bây giờ mình nói mình thoát nghèo, bây giờ gia đình mình thu nhập nó không còn nghèo như ngày xưa nữa. Thì đó có phải là là sự giải thoát triệt để không? Chưa. Bởi vì nó là cái quả thôi. Giải quyết cái quả chỉ là giải quyết cái ngọn thôi. Giải quyết cái quả chỉ là giải quyết cái ngọn thôi. Cái quan trọng là giải quyết cái nhân tức là đời sống tâm linh, đời sống tinh thần.

Tôi hỏi các vị nha. Giải quyết cái đói, giải quyết cái nghèo. Cái chuyện mà giải quyết được cái đói cái nghèo so với cái việc mà mình có được cái khả năng sống thích nghi trong đói cái nghèo cái nào khó? Người người ta nói nghèo không phải là nhục mà sợ không sống được với cái nghèo đó mới là nhục. Hiểu không? Cái đó cũng rất là quan trọng. Quan trọng lắm luôn. Ở bệnh là đau khổ thiệt nhưng mà cái tâm lý của người bệnh đó nó còn quan trọng hơn cái bệnh nó có đúng không ta? Các vị phải đồng ý với tôi chuyện đó Bởi vì bệnh nó là đáng sợ nhưng mà cái tâm lý của người bị bệnh nó quan trọng lắm luôn. Tôi đã từng thấy, tôi đã từng thăm viếng những người bệnh. Cả hai trường hợp tôi gặp hết. Có người đó họ sợ. Họ bệnh mà họ sợ. Họ bệnh rồi họ bực dọc họ sân si họ cáu bẳn họ khó chịu với người khác. Nhưng có người họ bệnh mình nhìn họ mình thương họ trấn an mình, ông sư tới nói chuyện họ họ cũng hỏi thăm họ là họ rất là lạc quan, rất là vui vẻ. Mình biết trong lòng họ là họ hiểu chuyện gì sắp xảy ra. Còn đối với vợ chồng con cái là họ rất là dễ thương. Khi nào đi hãy tính nhưng mà họ luôn luôn cho mọi người thấy họ rất là ok. Thí dụ như kỳ đó tôi đến tôi thăm mà người ta mời trái cây cho tôi ăn mà trái cây hay chả giò tôi quên mà đại khái đó là những món ông kỵ nhưng mà ông tới thì hỏi ông khỏe không ông cười ông nói đâu có gì đâu, sư thấy con cũng ăn như sư vậy. ông cũng thò tay ông lấy ông ăn thì dĩ nhiên mình cảm liền mình cảm nói không không không thì ông vẫn ăn cho mình thấy nhưng mà không tôi cảm, nhưng mà dễ

thương đến mức như vậy có nghĩa là đến phút cuối vấn đề của mình là để cho riêng mình thôi chứ không để lây lan sang người khác cái người đó rất là dễ thương còn có những người đó tôi đã nói là có hai cách giải thoát một là cái giải thoát quả và hai là cái giải thoát nhân. Cái giải thoát quả là ngay ở trong cái đói nghèo bệnh tật họ chịu không nổi, họ mới tìm cách họ giải quyết nó. Nhưng mà họ quên một chuyện rằng khi mà không giải quyết triệt để cái vấn đề của nhân thì cái quả đó nó chỉ là cái ngọn thôi phải không? Cho nên tất cả chúng sanh trong đời này nghe cho kỹ nè, làm giàu, làm đẹp, làm giàu, làm đẹp, chữa bệnh thì cả ba cái này nè nó chỉ là chữa ngọn thôi. Làm giàu nghĩa là không có muốn nghèo nữa. Chữa bệnh là không muốn bệnh nữa. Làm đẹp là không muốn mình xấu nữa. Thì ba cái này chỉ là chữa ngọn. Cái quan trọng là cái đời sống nội tâm của mình á. Cho nên giải thoát. Bây giờ tôi mới nói lại cái tinh thần trong kinh nói nè. Giải thoát có nhiều trường hợp ra khỏi một cơn giận cũng là giải thoát. Nghe kịp không? Không có để mình tiếp tục bị đọa đày trong cái mình thích và ghét nữa. Đó là giải thoát. Ra khỏi được cái tình trạng khó chịu cũng là giải thoát. Tình trạng mà khó chịu của thân xác đó là giải thoát. Ra khỏi được cái tình trạng khó chịu của tinh thần cũng là giải thoát. Có nghĩa là bây giờ hết ghen rồi. Hiểu không? Hết ghen rồi. Hết ghen rồi đó cũng là giải thoát. Hết sợ rồi cũng là một cách giải thoát. Đấy. mà sông thỏa hiệp với cái vị đắng cuộc đời nó cũng là cách giải thoát đúng không? Quý vị kêu nghĩ kỹ trong đời mình quý vị có được bao nhiêu lần giải thoát. Thí dụ như mình thấy mình sợ thằn lằn nhưng mà sau khi mình đi gặp bác sĩ tâm lý mà họ nói sao nó về từ đây sau mình không có sợ thằn lằn nữa nó cũng là cách giải thoát. Ví dụ như vậy phải không? Cho nên ra khỏi một cái tình trạng khó chịu đó là giải thoát. Nhưng mà nó có bao nhiêu trường hợp? Một là giải thoát ngay kiếp sống này trong từng giây phút. Trường hợp một là Tadaṅga-vimutti tức là giải thoát bằng những giải pháp đôi phó tạm thời. Như là khi mình hoang mang mình nghi hoặc, mình thắc mắc cái mình đi tìm người mình hỏi đó là giải pháp tạm thời đúng không hoặc là mình hiểu lầm mình giận ai đó quá mình tới mình ngồi tâm sự mình trao đổi với họ 1 chút thì đó là giải pháp tạm thời.

Thứ hai là Vikkhambhana-vimutti là giải thoát bằng những cái giải pháp dài hạn, mang tính chiến lược, bây giờ mình đau quá rồi cái mình uống thuốc giảm đau cái đó có phải là giải pháp chiến lược không.

Cái thứ ba đó là Samuccheda-vimutti tức là giải thoát bằng cách là giải quyết triệt để nguồn gốc của vấn đề.

Đây là ba cách giải thoát. Thì cái cách một ấy là rất là rất chi là hiện tại, rất chi là tạm bợ. Đói bụng ăn mì gói. Thì các vị thấy có phải đó là giải pháp tốt không? Tôi nghĩ không. Bởi vì mì gói ăn hoài nó không có tốt

Thường chúng ta có khuynh hướng giải quyết vấn đề bằng những cái giải pháp mang cái tính tới phò và nó rất có hại. Tôi nhớ thời Chiến Quốc, Chiến quốc là cái giai đoạn mà nước Tàu chia ra thành 200 quốc gia. Cái nước nhỏ xíu như lỗ mũi cũng có quốc kỳ quốc ca mới ghê chứ. Thì cái lúc đó nước Tàu trình chiến liên miên đấy. Trình chiến liên miên thì lúc đó có một cái ông vua nước Tề đó bị bệnh, bị bệnh lắm rồi mới mời danh y khắp nơi về để chữa cho ông. Thì danh y là thầy giỏi không ông nào cũng tới khoe mình giỏi nhưng mà ớn quá thấy vua bệnh nhiều mấy ông đều thối thác là tròn, riêng có cái ông danh y kia ông tới ông nói Tâu bệ hạ cái cách trị bệnh á có chứ không phải không. Nhưng mà xin hỏi bệ hạ chọn cái cách nào? Chọn cái cách trị bệnh vương đạo, bá đạo và đế đạo. Thì hoàng thượng bệ hạ lựa cách nào? Thì ông vua ông nghe ba cái chữ nó mang cái mùi chính trị nặng quá thì ông danh y này ông hỏi ông vua chứ ngài muốn tôi chữa bệnh theo cách nào bá đạo, đế đạo và vương đạo thì ông vua nói sao nghe kỳ, giải thích trầm nghe rồi trầm mới biết đường trầm lựa thì anh nói bá đạo có nghĩa là đung đầu chữa đó hết đau liền nhưng mà bệnh vẫn còn, đó cái thứ nhất nè, thứ hai chữa bệnh bằng cách là vương đạo có nghĩa là chữa lành bệnh mà nó thời gian nó hơi lâu. Còn cái chuyện mà nó tái phát hay không đó thì chưa chắc. Nhưng mà trước mắt là không có chữa kiểu bá đạo. Bá đạo là chữa hết đau thôi nhưng bệnh còn nguyên. Còn cái vương đạo là chữa hết bệnh nhưng mà không có chắc là nó có trở lại hay không. Còn chữa bằng đế đạo á thì bảo đảm bệnh hết mà sau này Cái bệnh này không bao giờ quay lại. Thì ông vua ông mới nói rằng lúc đau quá thôi xài bá đạo đi. Nhưng mà khi mà trầm bớt đau thôi quay lại với đế đạo hiểu không? đau quá thì phải cho nó giảm đau thì phải xài bá đạo. Nhưng mà khi mà nó bớt đau là làm ơn đi qua cái cái đế đạo. Ừ thì cái câu chuyện đó là câu chuyện có thể nhiều người đã đọc rồi và

thấy cái rất là thường nhưng mà tôi đọc chuyện tôi đã nhớ cái này trong kinh. Tức là giải thoát nó có ba. Một là giải thoát bằng cách đối phó nhất thời giải quyết vấn đề tạm thời giống như là mình bị bệnh uống giảm đau vậy đó. Cái này thì nó mang tính tạm tạm bợ lắm. Rồi cái thứ hai là giải quyết bằng những cái giải pháp nó mang cách chiến lược nhưng mà sao không có dứt nọc. Cái thứ ba đó phải là truy nguyên cái nguồn gốc nó ở đâu nó ra. Trong vô số kiếp luân hồi chúng ta toàn là giải quyết vấn đề bằng cách một không à. Những vấn đề về bản thân hay là gia đình hay là đất nước hay là xã hội hay là cả chuyện thiên hạ chúng ta luôn luôn là có khuynh hướng giải quyết bằng cái cách một đó là giải quyết mang cách trấn áp tạm thời không bền lắm bởi vì không hề có một giải pháp nào về chính trị văn hóa tôn giáo học thuật khoa học mà được xem là miên viễn thiên thu hết là vì sao? Là vì chuyện đời nó luôn luôn là thay đổi không ngừng. Nghe cho kỹ, vì chuyện đời nó luôn luôn là thay đổi không ngừng cho nên không có một cái học thuyết chính trị nào mà nó là thiên thu hết. Vì dòng đời nó luôn luôn thay đổi mà bây giờ dòng đời nó đổi mất tiêu mà mình còn đứng đó mình móc cái bài học cũ xì ra thì nó bệnh dữ lắm luôn. Thí dụ các vị có nghe cái câu chuyện mà “Khắc Chu cầu kiếm” không cái ông công tử mà ông dắt cái thừng dây tở đi qua sông rồi đi giữa sông ông làm rớt cái thanh gươm xuống dưới nước thì ông mới kêu thừng dây tở nhảy xuống mò thừng dây tở nó nói trời ơi sông sâu mà nước siết thì làm sao con dám xuống nhưng mà thôi con có cách cái nó nó lấy con dao ra nó khắc ở trên cái cái mạng thuyền nó khắc chỗ này nó nói thanh gươm này nó rớt chỗ này để lát vô bờ con nhảy con mò. Các vị hiểu không dòng sông cứ trôi con thuyền cứ đi nó quên mất hai cái đó nó chỉ biết khất vô đây để nó vô trong bờ nó nhảy xuống mà lý do trong bờ nó nước cạn.

Chuyện thứ hai. Có cái anh ảnh đi nhậu. Ảnh đi nhậu với bạn tới cái lúc mà nó quá cần câu rồi đó thì đám bạn nó dắt anh đi ngang về nhà. Nói thôi tới nhà tao tụi bây về ngủ ngon. Đám bạn nó đi mất xong nó thấy ảnh cứ lẩn quẩn lẩn quẩn chỗ cột đèn. Cái hỏi cái gì vậy? Sao không vô nhà cái nói tao làm mất cái chìa khóa rồi. Mày làm mất ở đâu? Nói tao không biết nữa. Nhưng mà thì tao tìm thử, Mày không chắc làm sao mày tìm, tao không biết rớt ở đâu nhưng mà ở đây có đèn. Nó rất là sâu sâu lắm luôn. Tao không biết nó rớt ở đâu nhưng mà ở đây có đèn. Chúng ta luôn luôn đi tìm giải pháp một cách rất là trẻ con. Buồn là cứ thấy bia nó là cái nhậu thôi. Hiểu không? Nhưng mà có bao nhiêu vấn đề là bao nhiêu cái buồn và cái buồn nào mà giải quyết bằng cơn say được và có những nỗi buồn không thể giải quyết bằng cơn say. Thí dụ như buồn tiểu là sao giải quyết bằng cơn say. Không có giấc mơ nào là thành sự thật. Trừ ra giấc mơ thấy mình đi tiểu cho nên cho nên mình phải biết rất là rõ. Buồn nó có nhiều kiểu buồn. Buồn nôn không có say được. Buồn tiểu không có mà mà giải quyết bằng cái cơn say được. Giấc mơ cũng vậy.